ՄԵՂՈՒ

ԿՊ. ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԻ

ՋՈՐԵՒԹԱՆԻՔՈՒ ԵՒ ՇԱԲԱԹՈՒ ՕՐԵՐԸ

Գինն տարեկան (100 թերթ) 100 ղրուշ. կԱՆԽԻԿ։ Գաւառաց համար մէկ Օսմ. ոսկի։ Մէկ թերթ 50 փարայ։

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ, մէկ կամ աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։

Յրատարոյս վերաբերեալ նամակ կամ դրութիւն պէտք է ուղղել առ Յակոբ Ց. Պարոնեան կ. Պոլիս Ալաճա-Համամ խանը խալիլ վերնայարկ թիւ 31։

Ձամբու ծախքը չը վճարված նամակ չընդունվիր։

ԵՐՐՈՐԴ ՇՐՋԱՆ — 1874 ՓԵՏՐՎԱՐ 2 ՇԱԲԱԹ — Թիւ 207

ԳԵՐՄԱՆԻԱՑԻՆ ՀՐԱՀԱՆԳ

Մինչդեռ մենք մէկ կողմէն ցաւբտէն չուարեր մնացեր ենք, անդիէն ալ ուսում և գիտութիւն սորվելու համար Գերմանիա գացող Հայ երիտասարդները Մանզումէի մէջ նամակներ հրատարակելով Պոլսոյ լրագիրներուն հրահանգ տալու եղեր են։

Աս աղէկ... ցաւբտին նայինք թէ ինչոնց հրահանգներուն։

Չգիտենք թէ այդ երիտասարդները հոն քանի սորվելու համար գացին չէ նէ՝ մեզի բան սորվեցնելու համար։

Ասոնցմէ մին կըսէ թէ աւելի աղէկ կուզեմ փանսեան վարժարանի մէջ ինչ մէթոտով դաս տրվիլը կարդալ լրագրաց մէջ քան թէ այս ինչ դեսպանին այն ինչ դեսպանին ուսած կոչունքը։

Շատ աղէկ, անոր համար յատկապէս լրագիր մը կը հրատարակենք որուն պաշտօնն ըլլայ միայն փանսեան վարժարանին մէջ ինչ մէթոտով դաս տրվիլը գրել։

Անդիէն ուրիշ մ'ալ կը պատասխանէ թէ աւելի կուզեմ այս ինչ վանքին մէջ վարդապետներուն ինչ ուսեալը կարդալ քան թէ եւրոպայի հեռագրատուները։

Կարծիքները ազատ են, ինչ կրնանք ըսել. լրագիր մ'ալ ասոր համար հրատարակելու է որուն պաշտօնն ըլլայ միմիայն վարդապետներուն կերակուրներուն վրայ խորհրդածութիւններ ընել։ Այս լրագրին անունն ալ կուգէ նէ «խոհանոց» կը դնենք։

Երրորդ մ'ալ կըսէ թէ աւելի կուզեմ գաւառներէն գրված նամակներ կարդալ և գաւառացւոց վրայօք տեղեկութիւններ առնել քան թէ քաղաքական խորհրդածութիւնները։

Աս ալ իրաւունք ունի. ասոր համար ալ լրագիր մը հրատարակելու է որուն պաշտօնն ըլլայ միայն գաւառական նամակները հրատարակել. և կամ նամականի մը առնելու խրկելու է որ առնէ կարդայ։ Բայց, ասիկայ վարժապետի չորպաճիի ձէվձ չուզեր եղեր. աղէկ ա, մենք ալ ինչպէս նամակ կուզէ կոր նէ անանկ նամակ կը գրենք։ Չորպաճիներն անդին վարժապետները կը չարչարեն, դպրոցները կը գոցեն, ժողովուրդը կը տանջեն եղեր, որմէ հոգ, Գերմանիոյ ուսանողները չեն ուզեր կոր։

Մենք իրենց կարծիքը չ'արգելինք, հիմայ ալ կարդն անոնց է որ մերինը չարգեն. մենք իրենց ուզածն ընդունեցինք, հիմայ ալ անոնք մեր ուզածը կընդունին հարկաւ։

Մեր ուզածը մեծ բան մը չէ, մենք ալ կուզենք որ մարդս չգիտցած բանին վրայ չը խօսի, որովհետև ա՛ և է խնդրոյն արտաքին երեւոյթէն գաղափար դիւրին բայց գրեթէ միշտ սխալ է. և մենք չենք ուզեր որ ուսանող մը սխալ դատողութեամբ անոր ասոր խրատ տայ խրատ առնելու տարիքին մէջ, անոր ասոր հրահանգ տայ, հրահանգ ընդունելու տարիքին մէջ։

Ուսումնական խորհուրդ մը ունինք, վարժապետական ժողով մը ունինք որ ինչ եղանակաւ դպրոց տրվելիքին վրայ խորհուրդ կընէ, ժողովներ կը գումարէ, կընվիճաբանէ։ Ասկից զատ երբեմն երբեմն ան ու սա իրենց կարծիքը կը յայտնեն լրագրաց մէջ դիւրին եղանակաւ ուսուցանելու խնդրոյն վրայ։

Արդ ինչ կուզէր մեր պարոն ուսանողը, լրագիր մը իւր բոլոր թերթերը ուսուցանելու եղանակին գլխէն, որովհետև մեր պարոն ուսանողը այդ ձիւղը կը մշակէ և օր մը ուսուցիչ ըլլալու կոչված է։

Դաւառներէն նամակ կուզէն եղեր, բայց չորպաճիի, վարժապետի կռիւ չուզեր եղեր. այն գաւառին վիճակը հասկնալ հասկնալ կուզէ եղեր. աղէկ ա, ահա այդ գաւառին վիճակն ալ ան է եղեր, չորպաճիի և վարժապետի կռիւէ ուրիշ բան չկայ եղեր։ Մեր երիտասարդ ուսանողը թո՛ղ հրաման ընէ, գաւառներն իր ուզած վիճակին վերածէ և լրագիրը ալ ան տեղն իրեն ուզածին պէս նամակներ հրատարակէն։

Արդարև ծիծաղելի է մեր ուսանողին պահանջումը. Պոլսոյ լրագիրը այն ինչ դպրոցին չորպաճիի մը ձեռաք դոցվիլը կը հրատարակեն, ասիկայ անդիէն կը պատասխանէ թէ՝ դպրոցին դոցվիլը չորպաճիին կռիւը մի՛ գրէք, այլ այն դպրոցին մէջ ինչ եղանակաւ դաս տրվիլը գրեցէք։

Աղէկ, աղէկ. այս ինչ մարդը մեռեր է կըսենք կոր մենք, անդիէն «այն մարդը ինչ կերպով կապրի» կը հարցնէ կոր մեզի։

Մեր երիտասարդ ուսանողը հեռուն գանըվելուն համար իրաց մանրամասնութիւնը միայն տեսեր և անոր վրայ հիմնուելէ իրեն գաղափարութիւնը։ Իւր կարծիքը աղէկ է բայց ուղիղ չէ։ Լրագրի մը պաշտօնը չէ այն ինչ որ կը կարծէ ինք. և ասիկայ ապացուցանելու համար երկար բարակ գրելու հարկ չենք զգար, քանի նոր այսօր ամեն լեզուէ լրագիրք կը հրատարակվին և անոնց պարունակութիւնէն արդէն հասկցված է լրագրոյ ինչ պաշտօն ունենալը։

Ուսանող պարոնը կրնայ ըսել թէ Հայ լրագիրք իրենց պաշտօնը աղէկ չեն կատարեր կոր, բայց աղէկ չկատարելնուն համար իրաւունք չունի անոնց ըսել թէ՝ պաշտօնդ փոխեցէք։

Ուսանող պարոնը գիտնալով որ քննադատելը դիւրին խակ գրելը դժուար է, հրապարակի վրայ երեւնալու համար դիւրին ճամբան ընտրեր է առջի բերան և Պոլսոյ լրագիրները քննադատել սկսեր է։

Յաջողութիւն կը քարեմաղթեմ իրեն, և եթէ ուրիշ անգամ ալ քննադատութիւն մը ընելու ելնէ նէ թո՛ղ մեծ տախտակի մը վրայ մեծ գրերով գրէ թէ. ՊՕԼՍՈՑ ԼՐԱԳԻՐ ՄԸ ԿԱՐՈՂ, ՉԷ ՄԷԿ ԽՄԲԱԳԻՐ Մ'ԻՍԿ ԱՊՐԵՑՆԵԼՈՒ։ Այս տախտակը պատէն կախէ և անոր վրան նայելով ընէ իւր քննադատութիւնը։

Իսկ մենք իրը կարճ պատասխան մը իւր երկար յօդուածին կըսենք թէ՝ աւելի Հայ համբաւիրը ողբոց արժանի են քան թէ Հայ լրագիրը...

ՅԱՂՎՓՎԱՍՎՈՒՅՂՈՆ ԿՅՈ ՅՍՎՆՅՂՈՒՅՍՈՆՅՈՆՅՈՆՅ

— Ես ինչ գիտեմ, ինչ է ասել մեր հարգելի տիկինը, ինչ ասաց, ես էլ նույնը կասեմ։

Ես ինչ գիտեմ, որ մեր տիկինը ասաց, որ ինքը ամուսնացած է եղել ութ տարի, ու ամուսնության ընթացքում ոչ մի անգամ չի ունեցել ամուսնական հարաբերություններ իր ամուսնու հետ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Պետրոս սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչի թոռն էր, որդի Արշակ Երկրորդ թագաւորի եւ Խոսրովիդուխտ թագուհի, որ էր դուստր Տրդատ Մեծի եւ Աշխէն թագուհի։ Մեծն էր տարիքով։

— Ընկե՛ր, ըսաւ ան ինծի, ես ալ քեզի պէս ուզեցի ուսանիլ, բայց հայրս ինծի ըսաւ թէ ուսանելով ոչինչ պիտի ըլլամ։ Ես ալ հաւատացի անոր եւ ուսանելէ ձեռք քաշեցի։ Հիմա կը զղջամ, որովհետեւ ուսումնասիրութիւնը ամենէն գեղեցիկ բանն է աշխարհի վրայ։

— Ընկե՛ր, ըսի ես անոր, ինչո՞ւ հայրդ քեզի այդպէս ըսաւ։

— Ընկերս ուսումնասիրելէ ետք, ինծի պատասխանեց, հայրս ինծի ըսաւ թէ ուսումնասիրելով ոչինչ պիտի ըլլամ